ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

ΤΑ ΚΡΗΤΙΚΑ ΒΑΦΤΙΣΙΑ

Στὴν Κρήτη, ὅταν γεννηθῆ τὸ παιδί καὶ δυθῆ λόγος νὰ τὸ βαφτίση κάποιος, ὁρίζεται ἡ ἡμέρα τῆς βαπτίσεως καὶ τὴν ἡμέρα αὐτὴ ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ καλεῖ τοὺς στενούς του συγγενεῖς καὶ τοὺς καλούς του φίλους ἀπὸ τὸ χωριὸ γιὰ νὰ διασκεδάσουν μετὰ τὸ μυστήριο.

Ὁ κουμπάρος στὴν Κρήτη λέγεται «σύντεκνος».

Ὁ ἀναδεχτὸς «φιλιότσος».

Ἅμα βαφτισθῆ τὸ παιδί, τὸ παίρνει στὰ χέρια ὁ ἀνάδοχος καὶ μὲ πομπή, προηγουμένου τοῦ παπᾶ καὶ τοῦ καντηλανάφτη, ποὺ ψάλλει : «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...», τραβοῦν γιὰ τὸ σπίτι, ὅπου ὁ νουνὸς παραδίδει τὸ παιδὶ στὴ μητέρα του καὶ μοιράζει «μαρτυρίκια» στοὺς παρευρισκομένους.

Ἔπειτα, μετὰ τὰ «τραταρίσματα», στρώνεται ἡ «τάβλα» (τραπέζι) κι' ἀρχίζει πλούσιο τὸ φαγοπότι : Σοῦπα, βραστό, ψητὸ καὶ διάφορα ἄλλα φαγιά.

Πρὶν ἀρχίση τὸ γλέντι, ὁ παπᾶς κι' ὁ καντηλανάφτης ψέλνουν διάφορα τροπάρια τῆς βαπτίσεως.

Ἔπειτα ψάλλεται ἀπὸ ὅλους ἕνας ὕμνος στὴν... κανάτα τοῦ κρασιοῦ, χωρὶς ρυθμὸ καὶ νόημα :

Σὰν σὲ βλέπω ἐκειὰ νὰ στέκης χρυσῆ μου κανατίτσα,
χάνω τὸ μυαλό μου καὶ τὸ νοῦ μεγάλη ἡ εὐμορφιά σου
καὶ θαυμαστὰ τὰ κάλλη σου.

Κατόπιν ἀρχίζουν τὰ κοινὰ τραγούδια, ὅπως τὸ ἑξῆς :

Ἀπὸ πέρα, ἀπ' τὰ Καλύβια,
τ' ἀκοῦς, Κουμπάρα μου γλυκειά,
ἐκεῖ ἀγαπῶ μιὰ κοπελιά,
Κουμπαροῦλα μου γλυκειά!...
Λέσει μου νὰ τὴν ἐπάρω
μὰ εἶν' τὰ ἔξοδα βαρειά,
Κουμπαροῦλα μου γλυκειά!...
Τρία γρόσια εἶν' τ' ἀλεῦρι,
τ' ἀκοῦς, Κουμπάρα μου, τ' ἀκοῦς ;
Καὶ τὸ κρέας εἶν' ἑφτά,
Κουμπαροῦλα μου γλυκειά!...
Θέλουμε καὶ θέμε, θέμε,
τ' ἀκοῦς, Κουμπάρα μου, τ' ἀκοῦς ;
Θέμε πηρούνια καὶ μαχαίρια,
θέμε κουτάλια καὶ σταμνιά,
τ' ἀκοῦς, Κουμπάρα μου γλυκειά;
Θέμε κι' ἕνα καντινιὸ
νὰ μᾶς κουβαλῆ νερό.
Ἕνα, δύο, τρία, τέσσερα κι' ὀχτώ,
τὸ τραγουδάκι μ' εἶπα
καὶ βάλε μου νὰ πιῶ!...

* * *

Τὸ τελευταῖο κρασὶ ποὺ πίνουν στὴ διασκέδασι τοῦ βαφτίσματος, εἶνε ἀπὸ τὸ ποτῆρι ποὺ ἔπιε ὁ παπᾶς.

Ἕνα ἀπὸ τὰ περίεργα ἔθιμα τοῦ βαφτίσματος στὴν Κρήτη εἶνε κι' ὁ «κόμπος» τοῦ νουνοῦ. Δηλαδὴ κατὰ τὴ βάφτισι κρεμοῦν τὸ παιδὶ ἀπὸ τὸ λαιμὸ τοῦ νουνοῦ μ' ἕνα μακρὺ πανὶ λευκό. Ὅταν τελειώση δὲ ἡ βάφτισις, γιὰ νὰ λυθῆ ὁ κόμπος, πρέπει ὁ νουνὸς νὰ δωρήση κάτι, ἢ χρυσὸ σταυρό, ἢ φόρεμα ἢ κανένα φλωράκι στὸ νεοβάφτιστο.

βίλλα στὴ Σικελία, μ' ἔκλεψαν οἱ ἀτσίγγανοι καὶ μὲ πούλησαν σὲ σωματεμπόρους, οἱ ὁποῖοι ἐξμεταλλεύονταν τὰ παιδιά, βάζοντάς τα νὰ ζητιανεύουν... Ὁ ἀφέντης μου μ' ἔδερνε ἀλύπητα ὁσάκις γύριζα τὸ βράδυ χωρὶς χρήματα... Ἕνα βράδυ, μισοπεθαμένη ἀπὸ τὴν πεῖνα, τὸ κρῦο καὶ τὸ φόβο, ἀποκοιμήθηκα στὸ σκαλοπάτι τῆς πόρτας σας. Θὰ πέθαινα δὲ ἀσφαλῶς, ἂν δὲν μὲ φιλοξενούσατε σεῖς. Ἐκείνη τὴ νύχτα δὲν μπόρεσα νὰ κοιμηθῶ, ἀναλογιζομένη τὴν καλοσύνη σας... Γιὰ νὰ διασκεδάσω, μικροῦλα καθὼς ἤμουν, ἄρχισα νὰ ψάχνω τὰ χαρτιά σας... Ἦταν ἐπάνω στὸ γραφεῖο σας κι' αὐτὸ τὸ μαντῆλι ποὺ μοῦ φάνηκε πολὺ χαριτωμένο μὲ τὰ κόκκινα κεντήματά του... Μά, καθὼς τὸ κύτταζα, ἀναποδογύρισα τὸ καλαμάρι σας καὶ μιὰ σταγόνα μελάνη λέρωσε τὸ μαντῆλι σας... Φαντάζεσθε τὴν ταραχή μου... Ντύθηκα γρήγορα-γρήγορα καὶ, φοβισμένη, ἔκρυψα τὸ μαντῆλι μέσα στὴν τσέπη μου καὶ περίμενα νὰ ξημερώσῃ... Τὸ πρωί, ὅταν ἔφυγα, δὲν σᾶς εἶπα τίποτε... Ἐντωμεταξὺ ὁ πατέρας μου κι' ἡ μητέρα μου πέθαναν, ὁ ἕνας γιὰ πολιτικοὺς λόγους κι' ἡ ἄλλη ἀπὸ τὴ θλίψη της... Ὁ παππούς μου ὅμως ἔψαχνε παντοῦ γιὰ νὰ μὲ βρῆ καί, στὸ τέλος, κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τὰ ἴχνη μου... Καταλαβαίνετε τώρα ;

— Ναί, μά...

— Μὰ πρέπει νὰ σᾶς πῶ καὶ κάτι ἀκόμη... Ἂν δὲν ὑπήρχατε σεῖς, ἐγὼ δὲν θὰ ἔζουσα... Ἐγὼ τὸ εἶπα ἤδη στὸν παππού μου, ὅτι δὲν θὰ παντρευτῶ ἄλλον ἐκτὸς ἀπὸ σᾶς... Ζητῆστε του, λοιπόν, τὸ χέρι μου...

— Ἐγώ... τὸ... χέρι σας ; τραύλισε σαστισμένος ὁ φίλος μου...

— Ναί... Μήπως μὲ βρίσκετε ἄσχημη ;... Ὄχι, δὲν εἶν' ἔτσι ;... Ἔ;... Ἡ προῖκα μου εἶνε ὀγδόντα ἑκατομμύρια καὶ σᾶς ἀγαπῶ μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά...

. . . . . .

Σήμερα ὁ Ζώρς Μπρεβάλ δὲν στέλνει πειά στὸ διάβολο τὶς μικρὲς ζητιάνες καὶ οὔτε ἀπασιόδοξος εἶνε...

SIMON BOUBÈE

Ο ΕΥΘΥΜΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ

(Ἀπὸ τὰ σατυρικὰ φύλλα ὅλου τοῦ κόσμου)

Κατὰ τὴν ἐκφορὰν τῆς νεκρᾶς :

Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ἐργολάβου κηδειῶν. — Πρέπει, κύριε, νὰ μπῆτε στὸ ἴδιο ἁμάξι μαζὺ μὲ τὴν μητέρα τῆς μακαρίτιδος σύζυγου σας... Ἐκεῖ εἶνε ἡ θέσις τοῦ σύζυγου...

Ὁ σύζυγος. — Ἐγὼ ν' ἀνεβῶ στὸ ἴδιο ἁμάξι μὲ τὴν πεθερά μου;... Ἀστειεύεσθε, κύριε...

— Καθόλου !..... Σᾶς ἱκετεύω μάλιστα νὰ συμμορφωθῆτε μὲ τὴν ὑπόδειξί μου... Ἔτσι ἀπαιτοῦν οἱ τύποι... Ἂν δὲν τὸ κάνετε αὐτὸ καὶ σᾶς δῆ ὁ προϊστάμενός μου, ἐγὼ θὰ βρῶ τὸ μπελᾶ μου ..

— Ἀφοῦ εἶν' ἔτσι, θὰ κάνω ὅ,τι θέλετε... Ἀλλοίμονο ὅμως !... Βάζοντάς με σήμερα στὸ ἴδιο ἁμάξι μὲ τὴν πεθερά μου, μοῦ καταστρέφετε τὴν μόνη... εὐχάριστη ἡμέρα τῆς ζωῆς μου !...

* * *

Ὁ Ἰακὼβ καὶ ὁ Λευΐ ἔχουν, γιὰ λόγους... οἰκονομίας, τὴν ἴδια... φιλενάδα ! Τὴ συντηροῦν διὰ κοινῶν ἐξόδων καὶ ἡ ἐκλεκτή τους τοὺς μοιράζει τοὺς θησαυροὺς τῆς τρυφερότητός της.

Μό, μιὰ μέρα, οἱ δυὸ φίλοι μαθαίνουν κατάπληκτοι ὅτι ἡ φίλη τους θὰ γεννήση σὲ λίγο. Πάντοτε ὅμως συνεπεῖς στὴ συμφωνία τους, ἀναλαμβάνουν ἀπὸ κοινοῦ τὰ ἔξοδα τοῦ τοκετοῦ.

Κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς γεννήσεως, ὁ Λευΐ, ὁ ὁποῖος βρίσκεται γιὰ ὑποθέσεις του στὸ Λονδῖνο, λαβαίνει τὸ ἀκόλουθο τηλεγράφημα ἀπὸ τὸν Ἰακώβ :

«*Ἡ Σουζάννα ἐγέννησε δίδυμα. Τὸ... δικό μου παιδὶ ἐπέθανε κατὰ τὸν τοκετό!...*».

* * *

Στὴ Μασσαλία, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Ἐκθέσεως τῶν Ἀποικιῶν, ὅλα τὰ ξενοδοχεῖα ἦσαν γεμάτα. Ὁ Μάριος, ὕστερ' ἀπὸ πολλὲς περιπλανήσεις, κατώρθωσε νὰ βρῆ ἕνα κρεββάτι σ' ἕνα ξενοδοχεῖο, στὸ ἴδιο δωμάτιο ὅπου κοιμόταν κι' ἕνας μαῦρος.

— Νὰ μὲ ξυπνήσης νωρίς ! εἶπε στὸ γκαρσόνι καὶ μπῆκε στὸ δωμάτιο.

Ἐκεῖ, μόλις εἶδε τὸ μαῦρο, νομίζοντας πὼς κοιμᾶται, ἄρχισε νὰ τὸν κοροϊδεύῃ γιὰ τὸ χρῶμα του. Ἔξω φρενῶν ὁ μαῦρος, μόλις ὁ Μάριος ἀποκοιμήθηκε, πῆρε τὸ βερνίκι τῶν παπουτσιῶν καὶ τοῦ ἔβαψε κατάμαυρο τὸ πρόσωπο.

Τὸ πρωί, ὅταν τὸ γκαρσόνι χτύπησε τὴν πόρτα, ὁ Μάριος ξύπνησε, μά, βλέποντας τὸ κατάμαυρο πρόσωπό του στὸν καθρέφτη, φώναξε :

— Βρὲ τὸ ἠλίθιο τὸ γκαρσόνι !... Ἀντὶ νὰ ξυπνήση ἐμένα, ξύπνησε τό... μαῦρο !...

* * *

Ὁ Μανασσῆς Μοσκελσὸν τὴν περασμένη βδομάδα εἶχε μιὰ πολὺ δυσάρεστη ἔκπληξι. Γυρίζοντας ἀπροόπτως στὸ σπίτι του, βρῆκε τὴ γυναίκα του, τὴν ὡραιοτάτη Ἐσθήρ, νὰ σιζητῆ τρυφερά, καθισμένη ἐπάνω στὸν καναπὲ τοῦ σαλονιοῦ, μαζὺ μὲ τὸν Ἰσαάκ, τὸν συνέταιρό του.

— Τί ἔκανες γιὰ νὰ ἐκδικηθῆς τὴν τιμή σου ; τὸν ἐρώτησε ἕνας παλιός του φίλος. Χώρισες ἀπὸ τὸν Ἰσαάκ ;...

— Ἀδύνατον... Αὐτὸ θὰ ἦταν ἡ καταστροφὴ τοῦ καταστήματός μας...

— Ἐδιώξες τὴν Ἐσθήρ ;

— Ἀδύνατον... Ὅλη ἡ ἀκίνητος περιουσία μου εἶνε γραμμένη στ' ὄνομά της...

— Τότε τί ἔκανες ;

— Ποίησα τόν... καναπέ !...

* * *

— Σᾶς βεβαιώνω, κύριε, λέει ὁ διευθυντὴς ἑνὸς μεγάλου ξενοδοχείου τῆς Νικαίας σ' ἕνα Ἀμερικανὸ πολυεκατομμυριοῦχο, ὅτι δὲν ἔχουμε οὔτε ἕνα δωμάτιο διαθέσιμο... Φανταισθῆτε ὅτι ὁ διάδοχος τῆς Μογγολίας κοιμᾶται μέσα σ' ἕνα λουτρό. Ἡ μεγάλη δούκισσα τῆς Ρωσσίας Βλαδίνα σ' ἕνα διάδρομο. Οἱ ταξειδιῶτες εἶνε τρεῖς σὲ κάθε δωμάτιο... Ἐγὼ ὁ ἴδιος κοιμᾶμαι ἀπάνω στὸ μπιλλιάρδο μαζὺ μὲ τὸν πορτιέρη κι' ἕνα στρατηγό... Ὅλα εἶνε γεμάτα... Ἀσφυκτικῶς γεμάτα... Δὲν μένει παρὰ ἡ κάμαρη τῆς κόρης μου.

— Τῆς κόρης σας ; τὸν διακόπτει ὁ Ἀμερικανός. Ὥραία ! Τὴν παντρεύομα !... Νὰ πᾶτε τὶς βαλίτσες μου στὴν κάμαρή της !...

* * *

Ἡ ἐθιμοτυπία.

Νύχτα καταγίδος. Ὁ ἄνεμος φυσάει μανιασμένος. Ἡ ἅμαξα τοῦ πύργου προχωρεῖ μέσα σ' ἀπ' τὸν ἐξοχικὸ δρόμο. Τὰ ἄλογα τινάζονται σὲ κάθε ἀστραπὴ κι' ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ κινδυνεύουν νὰ παρασυρθοῦν μέσ' στὶς χαράδρες ποὺ χάσκουν ὁλόγυρα.

Ἕνα φύσημα τοῦ ἀνέμου, δυνατότερο ἀπὸ τὰ προηγούμενα, τραντάζει ἔξαφνα τὸ ἁμάξι καὶ ἁρπάζει τὸ καπέλλο τοῦ ἁμαξᾶ. Τότε ὁ γέρο-Βαπτιστὴς κατεβαίνει ἀπὸ τὴ θέσι του, ἀνοίγει τὴν πορτίτσα τοῦ ἁμαξιοῦ καὶ λέει μὲ σεβασμὸ στὴν κυρία του, ἡ ὁποία βρίσκεται σωριασμένη σὲ μιὰ γωνιά, περίτρομη :

— Τί προτιμᾶ ἡ κυρία Μαρκησία ; Νὰ συγκρατήσω τὰ ἄλογά μου ἢ νὰ πάω νὰ βρῶ τὸ καπέλλο μου μέσ' στὸ ρέμμα ;...